

Gen. 3, me illa sententia. In sudore multo tuo comedes panem tuum. Quod si non fecerit legit: sed fecerit: arguit se quaque culpa in auctore reformatu: cù de natura causat: et: totum sibi imputat: satis peccatis dicens: quid dicat, aut quid respondebit mihi cù ipse fecerit: hoc est id quod patitur pecado meruerunt. Quidam unius est quod facere posse. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine aie. Ne peno sum dignus ut uale te recognoscere cù dulcedine: faciam quod potius: cogitabo meipm in amaritudine aie mea. Luce habitas inaccessibile: nec quo diu confirmantur acim radio tu fulgoris infigere: & ob hoc confusus ad conflictus & familiarii mali tenebras uitare pristinæ: non quidcù in cis iterum facendo cum mortis feria delectatione: sed punitio cas: & recognoscendo in amaritudine aie mea. Oportebat quidem si fieri posset reuocare me (ut ita loqueris) denuo q[uo]d male uixi: sed q[uo]d hoc non possum: saltè recognoscet tibi ois annos meos in amaritudine aie mea: faciam recognoscendo quod reoperando non possum. Recognoscet tibi quia tibi soli peccavi: at in quo ego me codeno tu iustificeris: & uictus mia cù de me iudicabis. Lam quidem & ante cognoscatur ea: sed qui non fatus punita sunt que me adhuc impedit possum: rursum redeo ad ea recognoscenda in amaritudine aie mea: quoq[ue] ita pentita extirpa fuit, ut hanc impedire non possit. Nec insuicuum (ut arbitror) est hoc studi. Nempe si sic uiuit: in quo sic uiuitur non quidem carne sed spiritu: & in talibus uita spiss me: hoc est tamen mea consideratio: ne, quā in tui contemplatione: magis ac magis corripies me & uiuiscabis me. Si quidem corripies, tamen cogitando compungor: reuictico cum te subleuatus uirtutis in tunc, Itaq[ue] ostendendo me miseri, corripies: ostendendo te uiuiscabis. Porro uiuiscas necesse est: quia ecce in pace amaritudine mea amarissima. Amaralia pulsus sum amaritudinem pro peccatis in principio conuersationis: unde exclamauit quadam ad portas inferni: amariorē p[ro] terrorib[us] in profectu conuersationis: qualiter dixi non uidebam dñm deum in terra uiuienti. Sedece lā p[ro]p[ri]e penitentiā: & post ipsius terrorib[us] q[uo]d impugnare solebat: in hac tamen pace amarissimā sustinco amaritudinem p[ro] defectu contemplationis. Verū qui & miseri peccata miserando donantur: & tentatione superauit: etiā nūc dñe reddes miseri laetitiam saluando Textus, taris tui. Hoc quippe est quod ait. Tu autē eristi anima mea ut non perierit: in consolitu dulciter uertiorum: fu in imetu tentationis: picisti post tergū tuū oia petra mea: in multitudine miserationis tuarū. Nec immortu. Nec enim infernum cōstibet tibi: quo utq[ue] ego possem defenderem: cū irruentibus pulsari tentationibus: q[ue]qua nisi deus Psal. 93, adiutavit me paulomini? habitat in inferno anima mea. Sed neq[ue] mors laudabit te: quia nimis aliquid detinebar: dū adhuc tacerem mortuus in peccatis. Nec expectabat q[ue] descendunt in lacu ueritate tua: qui scilicet post gustaram dulcedinem contemplationis, in lacu deinde cunctum desperationis. Mors si quidem est faciens in peccatis ante conuersationem: infernum succubent tentationibus post accepta remissionem: lacus uero desperant post experta contemplationem. Nā quātus quis ad altiora p[ro]ficerit: tāto grauius si corrigeret colliditur q[uo]d ruit. Non itaq[ue] infernum cōstibet tibi: hoc est quia iam quidem sunt conuersi, fed tātoibus superatur. Nec mors laudabit te. H[ab]et utq[ue] q[uo]d ne diuinū conuersi sunt aut confessi: letantur potius cum male fecerint: & exultant in rebus peccatis. A mortuo quippe quasi qui non sit perit confessio. Nec expectabat q[ue] deceat: dū in lacu ueritate tua quos de fastigio diuine contemplationis in lacu proprie: diffidet: forte deuoluī cotigit. Q[uo]d p[ro]culdubio sit cū nimis q[uo]d tristitia post acceptā tāta letitiae absorbet. At nēdū uiuens, uiuens ipse confitebitur tibi. Et qui uiuens carne: mortuus est spiritu: & est qui mortuus carne nihilominus mortuus est spiritu: sed horū neuter laudabit te: aut cōstibet tibi. Ceteri uiuens uiuens ipse confitebitur tibi. Qui uidelicet non tātu carne sed & spiritu uiuit: ipse cōstibet tibi: sicut & ego ho- d[e] hac me duplīci uita tuo munere ufuere confido. Seq- tur. Pater filii non faciet ueritate tuam: ne reuelatur ser Textus, uo ueritas: quia seruus necfit q[uo]d faciat dominū eius. Sed nec mercenarius rapitur ad contemplandam ueritatem: q[uo]d propriā q[ui]t utilitate: filio aut pater non faciet uerita tā suam: q[uo]d audit dicentes. Venerunt nō quod ego uolo Mat. 26 sed q[uo]d tu pater. Reuelatur itaq[ue] seruo dei potestas: merce nario felicitas: filio ueritas: nō q[uo]d in deo ista discreta sint: cui deo posse quod felicitas & ueritas: sed q[uo]d a creatu ra creator pro diuersis ciuiis creature affectib[us]: diuersis sententiis respectibus: cū sancto eis sanctus: & cum peruer foris perueritus. Audi deniq[ue] uocem filii. Domine saluū me fac. Quarere forte ne ardeat in inferno: forte ne fraude tur premior. Nō, inquit, sed psalmos cantabimus cunctis dieb[us] uite nostrae in domo domini. Non (inquit) quero salutem: ut peccas ueritas aut in celo regnem: sed ut te in eternum cum illis leude: de quibus scriptum est. Beati qui Psal. 8 habitant in domo tua: dñe: in secula seculorum laudabunt te. Seruus dicit: uadā ad portas inferi: mercenarius non uidebo dñm deum in terra uiuentium: filius, psalmos no[n] canticis cunctis diebus uite nostrae in domo domini. Cū simile est illud. Aperite mihi portas ueritatis: gressus in eis cōstibet dño. Et qui timet ire ad portas in feri: & quidem deum cupit uidere propter quiescentem suum: uterque profecto q[ui]t que sua sunt. Porro qui psalmos cātare desiderat in domo dominū non sua vel persula fugit, uel la cra appetit: sed illi p[ro]culdubio diligat, quem laudare ge fit cunctis diebus uite sua. Laudat nō immortem in æternum: qui uiuit & regnat per oia secula seculorum. Amen.

De tripli coherence uinculum, clausum, & glutinorum. Sermo.

Non hic stām̄ tota die oīcōsi. Scimus em̄ & q[uo]d ērūmus: & quis est qui nos cōdixit. Deū quē rūmus, deū expectamus. Non est parua res nec parui animi: cū illa que singulari p[ro]ctatis nomine glorias: sep[tem]ber quātus esse frustrata, dicens. Quā Canti. 5. siū flūm & non inueni. Est enim sicut amabilis: ita etiam ammirabilis: quia cum non queritur inuenitur: & nō inuenitur cum q[ui]ritur. Si natūra effemis ex quo factus est homo super terram & usq[ue] ad centum milia annorum uita nostra extendere non esset tā condigna que sitio huic tē poris ad futurū gloriā quā reuelabit in nobis: ecce nūc tempus querendū: ecce nūc dies inueniendi p[ro] manibus sumi. Querete inquit, dñm dum inueniēt p[ro]mouate cum domū propectū. Erit tēp[us] q[uo]d non erit locus: cum sile fons miserationis in terminabilis siccatib[us] siccatur. Quereris me, inquit, & non inueniētis. Bonus es dñe aie q[ui]renti te. Si q[ui]rent: quanto magis inuenientis! Sitiam dulcis est memoria: quals erit p[ro]fecta: S[an]ctū & lac dulce est sub lingua: quid erit supra linguan. Hinc probate uos fratres si in uia estis: si non exorbitate. Lactetur, inquit, co quererūtū domūnum. Si gaudeatis ad labores: si in offensio, si in defasio pede curritis utam mandatorum dei: si quotidianū utrūq[ue] hominis status recentior est ad proficiendum & perficendum quam ad incipiendum: profecto quereritis faciem eius semper. Quo ergo abit dilectus ex dilecto & quererem: cum: Vbi est? Quid dixi in inferno. Sed ubi nō est? Altior est calo: inferno profundior: latior terramati disfusio. Nusquam est & ubiq[ue] est: quia nec absit ulli: nec illo capitulo loqui. Ipsa hic est: fed ego hic non sum. Quā ueritatis similitus uideretur ut tu hic non es: & ego hic essem domine. Sed ego nec hic nec alibi sum: quia ad nihilū rediatis sum & nesciui. Verēdā nihilum: id est ad peccatum: & nesciui: q[uo]d non fui ibi cum primus parens meū decuorauit me moriū amarissimo. Hinc est q[uo]d corde cōtractū & corpore diffuso in uoluptates: in amaritudines: habes finas tam culpam: penam cognatam: rotus fluidus & eneruus. Ille autem qui idem ipse est qui dicit: ego sum qui sum: ueracter est: cui est est quod est. Quo ergo participat: q[uo]d conuentio illius qui uisit ad illum qui est. Quomodo possunt tam diversa contingi? A Misi, ait sanctus, Psal. 72

Opera Bernardi. 1. 155

S^E DE CVTE CARNE ET OSSIBVS ANIMAE. SERMO.

etiam sicut fapietis cor ubi tristitia: cor uero stultorum ubi letitia: tristitia illi conuertetur in gaudium: & extrema gaudii illorum luctus occupabit. Audi denique. Ab acutis ppterat q[uo]d dominica non diffimulet increpatiōē: sed lecula ac sollicita circa eam cogitatiōē uerterat. Ait enim. Super custodiā meā stabo & hinc gradū in munitione ut uideam qd dicat mihi: & qd respondeam ad aguētē me. G Et uos ergo fratres obre super custodiā nostrā stemus: qm̄ tibi multis tibi est. Nec in terquisitio huī miseri corporis: sed in corde ubi Christus habuit in iudicio & cōsilio rōmō sit cōuerterat nostra: ita fuit ut nō i sp̄a habuimus fiduciam: ne fragilis inimicatur custodia: sed si giganus gradū in munitionem firmissime petre xp̄o totis uitib⁹ immitentes: sicut scripti est. Qui statuit supra petrā pedes meos: & dixit gressus meos. Sic ergo cōstituti & stabilitā cōtēplemur ut uideamus qd dicat nobis: & qd respondemus ad arguentē nos. Primum enim cōtemplatio- nis gradus iste est dilectissimum: ut inceſanter cōsi deremus qd uelit dñs: quid placat ei: qd accipit sit corā ipso. Et qm̄ in multis offendimus oēs: & fortitudi noī in illi⁹ re- cōstitutio nē in uoluntatis offenditib⁹ et confunditib⁹ ei aut coopta- ri pōt: humiliterum sub potēti manu dei altissimi: & oīno solliciti sumus miserabiles nos exhibere in oculis mīxēt⁹: Hie.17 dientes. Sana me die & sanabor: saluum me fac & saluus Pſal. 40 ero. Et illud. Dñe miserere mei: sana aiam meā qd peccauis tibi. Postquā enī in buſſimodū cogitationib⁹ inuidat⁹ est oculus cordis: fā nō in ſpiritu noſtri cū amaritudine: ſed in diuino magis ſpiritu cū multa deleſatione uerſamur: nec iam confidemus q̄ ſit uoluntas dei in nobis: ſed queſit⁹ in ſpiritu: uita enī in uoluntate ei⁹: ut hoc nobis in oībus utiliis atq[ue] p[ro]mo cōmodius eſt nō dubitemus quod eius congruit uoluntati. Et propterea quām ſolictē cō- ſeruare uolumen uitātē noſtre: tā ſolicti ſimus quoad poſſimur ab ea non deuflare. Deinde cū tā in ſpiritu exer- cito aliquatenus p[ro]ferimur duce ſequētes ſp̄m qd ſer- tat etiā alia de cōgītē: quām ſtūis ſit dīs: quām bo- nus in ſemerp[er]o: orātes cū prophetā ut uideamus uolu- tam dñi: & uifitum ſā nō cor noſtrum: ſed ſplētū ei⁹: & cū codē prophetā uifiliorum dīcētes. Ad meīm aia mea cōturbata eſt: pp̄terea memor ero tu. In his enim diu- bus tota ſpiritalis cōuerteratione ſumma uerſatur: ut in nra conſideratione turberem: & cōtriferem ad ſalutē: in dīuina reſp[on]ſum: ut de gaudio ſpiſſantib⁹ habeamus con- ſolationē: & hinc timorē & humilitatē: inde uerō ſp̄c cō- cipliamus & charitatē.

Pſal. 31. etiā detur affensus. Sicut enim peccati cogitatio decolo- rata: affectio uilherat: ſic cofūtem oīam aīam uecat. Causa mu ergo dilectissimū cogitationes ſintiles ut aliarum no- ſtrarum facies decora permaneat: ut oblit⁹ q̄ retro ſunt. ſ. populi noſtri: & domū patris noſtri concupiscat rex ſp̄c cīem noſtri. Examus de terra noſtrā ut non comprehendem- dat nos cogitatio ſpectas ad uoluptatem carnis. Exam⁹ & de cognitione noſtrā: id eft a cogitationib⁹ curioſitas: quām ſinū cum in ſenib⁹ corporeis habitet: carna- li uirtus cognata eft uoluptati. Examus enī de domo pa- tri ſoſtri: ut fugiamus cogitationes ſuperbiae & uanitatis. Eramus nos aliq[uo]d ſicut & cateri filii: itē: eram⁹: & nos ex patre diabolo: qui nimis ūrum rex eft ſuper oē ſilios ſuperbie: & in montibus elatiōnē ſedem ſibi atq[ue] habita- culū inſeliciſſimū p[ro]parauit. Qz ſi forte aliq[uo] taliſ aliquid cogitatio mentē ſubferit: & tota ſollicitudine laboremuſ citius ablueret & craderet ſordē qua nos maculari cōſpici. Pſal. 50. mus clamantes cū prophetā ac dīcētes. Asperges me hyſco- po & mitabor: lauabis me & ſuper niuem dealabor. Iā uerò ſi q̄ ſorū per incuriam & negligētiam noſtrā traſ- ferit cogitatio ſintiles etiam in affectionē cordis: ſcientes qm̄ nō macula eſt iam ſed plaga: tota ſextatione ad auxiliū ſpiritu qui adiuuat inſirmatum noſtrum recurrat: muſ clamantes iſtud de p[ro]lamo & dīcētes. Domine miſere- re mei ſana aīam meā quāa peccauis tibi. H[ab]e[re]nt cīmunt Pſal. 40. tētationes itē: nec ex roto caueri poſſunt quādū in hoc corpe mortis petegramur a dñō. Nemo tñ patruipcn dat aut diffimile ſita: qm̄ ſi non mortifera ſunt: certe periculosa. In ſextationē ſorū & propofitiō mentis ea ſolici- tudine custodiām fratreſ: qua uita ſtāri noſtrā ſuolū- muſ custodiāt: qm̄ iſtud oīno eft p[ro]fici ad mortem: cum ex- conſenſu & deliberatione delinquimus proprio iudicio condenmati. Nec ſedē ſane id dixerimus desperat ſi quis forte dīſt huius ſibi conſcius eſt: ſed ut expauſat p[ro] pitum: & qui cecidit adiacti cūtius ut refurgat. Noſerit enī ex cīdile ſe a ſuſtituta quātūq[ue] cōfūmo eſt. Cui⁹ ſo- cratī eſt & cōmūniuit: noſerit p[ro]ſum ſe a corpe Christi: de quo nimis legitur. Os nō cōmūniuit ex eo. Vnde & in paſſione ſua līcet plagis uirgariū in luore decolorata ſit Exo. 12. cutis: ut luore cūtus nos ſanaremur: līcet clavis uulnerata ſit caro: & lācea latus eſt apertū ut ſanguine ei⁹ redime- rem: uerō ſi nō eſt cōmūniuit ex eo. Propterea & ſanctus David: nō eſt, inq[ue]t, occulatū oīta mei ut qd ſecisti in oī ſpiritu. Eten alio p[ro]lamo: oīna inquit, mea ut crenim arue Pſal. 138. culto. Eten alio p[ro]lamo: oīna inquit, mea ut crenim arue Pſal. 10. ſunt. Qz ſun̄ ſte ſā ūrum deleſationē ſuolū ſuolū ūrum.

De cute, carne, & ossibus animæ. Sermo.

Eatus Dauid in psalmo. xxxij. de iustis los-
quuntur dicere. Multa tribulatiōne. Quādūca-

SE DE DIVERSIS AFFECTIONIBVS ANIMAE SERMO. 8

propriam cuius sufficere gloria arbitrates: quasi uero aia
quæ à membris eius non pôta: & poffit esse beatæ. Sicut er-
go cupidus laudis alienæ tota folicitudine operam dabant
ea opari q̄ mirant̄ hoīes & laudarēt: sic isti sola ea fudi-
cabat ſectâ eſe: q̄ interior arbitrio appetitum approbarēt.
Et hec quidē ſumma philoſophia ſapientium huius min-
iū est: iſa quoq̄ min̄ habet: ſicut p̄p̄ inquit ueritati. Vn-
de & utrāq; gloriā ſublimi ueritati contemplatione tran-
ſcendit apofolus: gloriat̄: nq̄, nō in altero nominis fe-
ſed in domino gloriet̄. Eteā que ueritati uidebaf eſe uici
mior̄: maioriꝝ proinde redarguit ſolicitudine & cōdēnās
certo iudicio ueritatis. Nō em̄, nq̄ ſcīpſum comendat
ille probat̄ eſe: ſed quē deus commēdat. Vt qđ em̄ aut de
alterius hoīis: aut de meo ipſius iudicio ſolitus cuius-
cuius nec uituperio reprob̄: nec laude p̄bat̄: huicinā: Fra-
tis ſi me ante ueritatem oportere tribunal aſtare: merito ſu-
per ueritatem laudibꝫ gloriaret̄. Qz ſi uel me ipſius eſem̄ iudic-
candus examinat̄: tunc me ipſius testimonio contēt̄: pro-
perbiā, negligenția, ingratiatuſu eſt̄ repellit. Quo tripli-
ci uito, omne paulomini religioſoru hocin̄ pericu-
loſe laborat pro eo q̄ min̄ attrea horis aut p̄cipit̄: qd̄
intus loquaſ ſi qui nemine palpat ſpūi ueritatis. Qd̄ nō
nullis exinde puenit̄ (nisi fallo) q̄ pp̄te gloriā cupidis,
nulla ratiō quiescere poſſunt: cū in ſcīpſum penitus nihil
ſuiciunt̄: unde poſſunt aliquatenus gloriari. Perfecta aut̄
gloriatio eſt: cū ueritatem oia opera nit̄: ſicut tralat̄
beatus Iob de ſcīpſo: & cū Eſaiā p̄phætēmū iuſtitias
noſtrās nō aliud quām paucū menſtruat̄ reputandas eſe
cognoscim̄. Nībolumini tam̄ cōſidimus etiā & gloria
mea in domino, cuius inſerifordia tanta eſt super nos: ut
à grauioribus quidē: & que ad mortem peccata ſunt cu-
ſodiat̄ nos: & tam̄ benignę ipſa imperfectionis noſtre de-
lita & conuerteret̄ impietatem nobis manifeſtare: &
agutam condonare dignetur: quatenus in humilitate &
ſolicitudine & gratiarum actione firmiter radicati famū
in nobis ſed in domino gloriemur.

2.C.

1, Co

Ioan

Job

DS.

peribā, neq; dignitā, ingratis, dū eī repellit. Quo triplicē utio, omne paulomini religiosorū hoīn gen' pericū laborat pro eo q; min' atretā dictis aut p̄cipit: qd' tūs loquaf is qui nūcē palpa spūs veritatis. Qd' nō nullis exinde puenit (nisi fallor) q; p̄prie gloriae cupidi, sibi ratiōne quæ se ferre possum: cū in seip̄is penitus nihil inveniuntur: unde pofinā aliquatenus gloriari. P̄fecta autē gloriatio est: cū uerum ea opera nū: situs refas tebas. Job de seip̄is &c. Et si Ezechias uterque in iustitia

causis 100 de cipio, &c. Etiam apparet omnes illas
nostras nō alitū quam pannū mēnstruare reputandas esse
cognoscim̄. Nihilominus tamē cōfidimus etiā & gloria
in domino, cuius misericordia tanta est super nos: ut
a granoribus quidē: & que ad mortem peccata sunt cu-
tidat nos: & tam benigne ipsa imperfectiones nostrae de-
cū & conuerterat impuritatē nobis manifestare: &
agutam condonare dignetur: quatenus in humilitate &
toleritudine & gratiarum actione firmiter radicati fami-
lii nobis sed in domino gloriemur.

Sed diuersis affectionibus animæ, & diuersis nominibus secundum eas. **Sermo. A.**

spicere tuis attulit. Quoniam tu populi humiliare facias: & oculos superborum humiliabis. B At uero quoniam

non prius quod spūiale; sed prius quod aīale, dēinde qđ
spūiale uidentur mīhi quatuor interdū cōuerſiōnēs nō strā
p̄cedere status unius sub nobis p̄spic̄: tres sub p̄ncipē
mūdi hūtū. Est enī anima sub spūiale; cū propriā feq̄uis
uoluntatē, libertate penitissimā gaudēs. C Hic est filius
ille prodig⁹, qui portione paternā subfūcti⁹ qua se con
tingebat accepti⁹, ingenii scilicet memorię, utres corp⁹
et membra, et alijs, ut p̄p̄tū, et alijs, ut p̄p̄tū.

ris exteris simul bona natura quibus nō ad diuinā sed ad suā uteretur voluntate: effectus tanquā sine deo in hoc fructu. Est autem interim homo sub se: proprijs satisfaciens tollitati: ne cum tamē rāmen possidetur a uitij & peccatis: qm̄ qui facit peccatum sām non sumptuose feruus est: sed peccati: lam tunc ergo proficisci: in regione longinquā: qui prīus quidē separatus erat: sed neccū elongatus a patre. Accepta siq̄e portione substantie factus est sui iuris & quādā sacrificiū: antea non posse: utrūq̄e in aliis ab

& quibus recurrunt aucto: proximus in ruit quiaque ab
nobis non recessit. Hoc autem radium fit, dum licet quida sed
nobis expeditiora pro sua sequitur voluntate. At postquam recess-
erit & a lepto declinans: scilicet in peccatu: tunc iam in
longinquitate uerè profectus est regione, quin ab eo qui summe
& singulariter est nihil longius eo quod nullo modo est:
nihil ergo remotum magis ab eo a quo & per quem & in quo
sunt oia: quam peccatum quod nihil est inter oia. Porro iu-
nus dicitur uelut in indicio est ut fucatum pars filium

item cunctis actionibus hinc in, ut negat pars bimaculata fui uiruperit seruū. Vnde & profectus in regionem longinquā unū cunctū legū adhæsisse; quem ego nō alium quam unū ex malignis spiritibus intelligēdūm puto; qui pro eo obſtinatione irreparabilē peccat & transiit in affectū malitiae & neq[ue]ficiā non sunt hospites & aduenae; sed quīcūs & inhabitatōres p[ro]pt[er]i. Quid est autē q[uod] cū dicit adhæſis p[ro]p[ter]a p[ar]t[ic]ulae & p[er]e[gr]in[ati]o; missi & factus est subditus illi Deniq[ue] quādmodū adhæſit feſuetā manifestant. Sic enim habes. Adhæſit unū cūtū regionis illius & misit eū in villam palcere porcos. Et nota q[uod] famis

DE DIVERSIS AFFECTIONIBVS ANIMAE. SERMO.

neccitate cuius maligno dicit adhesisse; scilicet Iuda et Ioseph famis descensus legitur in Egyptum. Pericula planis & peritiosis esuris quia liberis adducat misere scriutur; subiectus operibus & lateri; porci accidit; immo & seruos faciat est porcorum. Unde autem egestas tanta ei qui dices aduenit: collectis nimis oibus quae de paterna substatia in sua accepit portione. Ex eo sine dubio quod praemissum est, dissipatio bona sua uiuendo luxuriose cum mercificis; propterea, inquit, copis egere. Porro redditus istas, comcupiscentias carnis in telegone: cuib[us] q[uod] uixit, dissipat bona natura: d[icit] enim abusus ad uoluptatem. Hinc ut iam diximus, egestas succedit perniciose, teste scriptura, non satietur oculus uita, nec auris implatur auditu. Mititur ergo pascere porcos corporeos, sensus, qui noluntur brolii, & spiculis oblectari. Et uide ne forte hi sint porci qui eos cieci ab hoie maligni spiritu intrat. Efectu enim a mortali niro, id est mente perire sensibus corporis heret, apostolo lo teste quod mente consentiat legi dei: carne uero legi petiti quod est in membris nostris. Unde & in alto loco. Scio, inquit, quod non est in me bonum h[oc] est in carne mea. Quia tria agendum est, cu[m] sic cieci ab hoie porcos inhabitant spicis spiritu, nisi quod renda remeda lachrymarum, & curredit ad aquas: aquarum abundantia male uita radix peccati suffocetur in eis: quamvis hec omnimecum peccati extinatio, sicut potius reseruatur uidetur. Hoc ex curia quodam sunt dicta: ut perinde manifestius assignaretur quoniam modo cum eum sub se metropoli repetit sibi maligni subiecti: tantaq[ue] fortis armaturam & possidens atrium in quo pauper debilis inuenit se habitor. In Utrumque tripliciter mihi uidentur hoies esse sub principe tenebrarum. Primum quidem nec uolentes nec noleentes; quod coenunt his qui necdū habent uolumen uitum; sunt tamē uafa tria propter originale peccatum: donec alligato fortissima eius distripiat fortior: per framant aduenient: uerius utique Moses quod in aqua uenit: nec in aqua foliū: sed in qua & sanguine. Secundo modo uolentescu[m] iam uoluntarie peccant. Tertio quoque modo noientes, cu[m] iā respiscere uellet miseri peccati confundunt ne miserabilitate obligant: inde fidei iudicio qui in cordis sunt sordecent adhuc. In quo tertio statu laborare uide turprodigis ille servus: uerius prodigus nimis: q[uod] nō modo dissipat sua: sed & semeripsum subicerat misericordie seruituti in seculi xii uenit: sub peccato: cu[m] ad se reuerteret. Quātū marcenarij in domo patris mei abundant panibus: ego autē hic fame pereo. Si quis expertus est in scriptis facile credo in his uerbis animū miserabilis recognoscet. Quis enim peccatis consuetudo obligatus non se feliciter reputaret: si datum est effici est tantaq[ue] uniuersus ex his quis in seculo tepidos uideat uiuentes sine crimine: minime tamen querentes que sursum sunt: sed que super terram. Quia tamen iniqui mercenarij in domo patris mei abundant panibus: id est consolatur in innocentia sua: & frumentis proprieatis confitientis bono: ego autem hic fame pereo: id est infestabilibus crucior peccatorum desiderio & affectu: in tiorum. Potest tamen intelligi quod non fame panis: nec siti aquae: sed famē & siti diuinū iherbit: quod Indus proprie tam uirat: sed perirebat labore. Et hoc dixerim non quod ita sit: sed quod ita tentat miser humilitas sub peccato. Neque enim gloriatur conscientia testimonio: quorum secularis & mercenarij sententia est: sed peccator cōsumptus reputat sanctissimum: quia tunc ex causa alterū uideat finis: contem. Fac me, inquit, sicut unū ex mercenariis tuis. Ecce hic nam primus est status quo sub deo cooperari effeo mines: qui tantaq[ue] mercenarij sub patremfamilias uiuent. His quos in seculo uiuentis aut nullo aut exiguo de siderio eternoru[m] uelut sub mercede scrutre deo: & ab eo terrena petere que desiderat. Iam uero sed o statu incipit esse sub diño: qui tantaq[ue] seruit carcere timet & metuit ne subigat penitus. In quo sane statu cōuersio est, exitus & seculo & introitus ulte: unde & legis. Principium sapientiae timor domini. Et alius quida propheta. A timore, inquit, tuo cōceptum? & parturium? spiritu salutis. Huic gradu tertiū admodum proximus & quasi permixtus est: eorum scilicet qui parvuli adhuc in Christo lac cōcupiscent tanquam sub magistro & pedagogo uiuentes. Id nāc coenit maxime nouicias: qui nimis si forte in cōsolatoriis meditationis sancte lachrymarum psalmodes & caterorum hominum cōperint delectari: quasi pueriliter timent ne magistris offendantur: ne uapulet: ne fraudent: nunculis quod solet eos eruditio ille benignissimus alliceret. His sunt qui prius dēt dñm in cōspectu suo temp[or]e, & cōmouentur sueladhorā abesse: contingit mēc tam feruliter timent supplicatione: sed tanquam parvuli metuunt ploras uirgarū apphēdetes discipline magis latrū: nequā iracard & pereat de uita iustitiae de uotionis gratia subtrahat & molesta eis oīa: fatigant laborē & dīo quodā & quasi uapulet intus in aīa in amaritudine, cogitatione. Hec enim uerberat quib[us] castigat suos parvulos, los deus: q[uod] melius experimē dignificū: quā sermone. Psal. 88. Vnde & ipse dñs loquitur prophetā. Si dereliquerit filii eis legē meā & usitabili in uirga iniqtatibus eorum: & in uerberib[us] pēta corū. In his itaq[ue] primordiis & quasi infantili estate sic uicissim sibi succedunt timor dñi & discipuli, na magistrū: utnū in isto nitore in statu illo se lete inuenient quod si solitū fuerit diligenter hoc obseruare. Inde est q[uod] no uelle adhuc ecclesie loquēs simul utriusq[ue] nos meminit dices. Vos vocatis me magister & dñe: & b[ea]tificis. Sun eternū. Agnoscit hic locū tuū nouitū nostrū solliciti sunt decetere seculū magis circa ista uerbari: ante oīa siquidē timor eis necessarius est, quo nimis p[re]ta possint p[er]terita delere: caue futura. Timor enim dñi, ut a scriptura, expellit peccati: fuit q[uod] dñi d[omi]nū similitudine est: sive q[uod] tētā intrare, Expellit fane illud quidē penitentia: hoc resistendo. Sed q[uod] marcta & ardua est via q[uod] ducit ad uitā: tanquam parvulus in xpo pedagogis uobis & filiis nutritiū necessariū est: q[uod] doceat & educat foucat uos: & tanquam alludat parvulus: ac blandit[us] quibusdam consolatur ne pereat etas infirma. Propterea non ego fed magis ecclesie principes & pastor uos ammonit. Quasi inō genti infantes rōnabiles sine dolo lac cōcupiscentia: ita laetū in utroq[ue] p[re]mias: sed in eo crescat in salute. Q[uod] alia q[uod] scriptura maius felicitatis exprimit loquuntur. Gaudete gaudio oīis q[uod] luge batu[s] supēca (haud dubius q[uod] Hierusalem: ea siquidē loquab[us] ut potemini, at, laet[ur]: & fatimūtū ab uberibus consolationis eius: & cum auxiliū fueritis à laete epulemītū ab introitu glorie eius. Ipse est enim stat[us] filii tā robuste etatis qui sub patre uiuit nec laete iam potatur: sed uice solidū cibo: oblitus sanē q[uod] retro sunt: in quibus seruūt oīi in amaritudine morab[us]: sed ne ip[s]a q[uod] p[er]tinet cōfiderans: nec parvus parvuloru[m] cōsolationes captans magis, extendes se in anteriora ad palma superna uocationis: & introitu futura b[ea]titudinis: expectas beatū ipse & adiutorū gloria magni dei. Eniacuit enim q[uod] erat parvulus: cito cā modis fuius q[uod] nō phēnes cōsolationeshāc nūs occupat. Sed q[uod] ita p[er]ficit in utru[m]q[ue] finib[us] in his q[uod] p[er]tinet opere etiū est: suspirare ad hereditatē: cōdulare: circa cā meditatione uerbari. Nunq[ue] enim mercenarij cu[m] quis existimat: q[uod] patrem inhat hereditatē: inquit: totu[m] affectu & expectatu[m]: quia nimis tālū mercēdē esse non merenarij, p[ro]p[ter]a testē. Q[uod] dederit, inquit, dilectis suis som[us] nūc ecce h[oc] hereditas dñi, filijmeres fructus uictoris. Inuenit tālū alter gradus sublimior, & affectus dignior isto: cōpensatus castificato corde nihil aliud desiderat aīa: nihil aliud à deo querit quam ipsū deū. Crebitus siquidē dicit exp[er]iēto: q[uod] bonū dñs p[er]petuibus in se: quare tāc ipsū: ita ut iam ex affectu cordis atq[ue] sententia clamet illud de psalmo. Quod enim mihi est in celo: & tā q[uod] uoluit super terram. Defecit caro mea & cor meum: deus cordis mei & pars mea deus in eternū. Nec enim fuimus aliiquid non folicitatem non gloriam: nō aliud quicquid tanquam p[ro]p[ter]a tuū sp[irit]us amore desiderat anima que cūfimodo est: sed tota pergit in deum, unicūc ēcē perficit desideriū est: ut introducat eam rex in cubiculum suū: ut ipsi adh[er]eat, ipso fruatur: unde & fugiter reuelata facie quadam potest

DE VITA ET QVINQVE SENSIBVS ANIMAE SERMO. 86

Cati. 4. potest cœlestis sponsi gloriæ speculando in candide imaginé transformatorum de claritate in claritate: tanquam ad dñi sp̄itu tu. Ex hoc plane audire meretur. Tota pulchra es amica mea. Audet & ipsa loquitur: dilectus meus mihi: & ego illi. Atq; in huiusmodi scelosim & foudosissima confabulatione delectatur gloria cum sponso.

De uestib; psalmi: Audiam quid loquatur in me dominus deus. **Sermo.**

Nuſſibilita dei, aplo teſte, a creature mundi per ea facta fuit intellectus copiūtum. Et eſt uelut oī ſequitur quidam liber & catena alligatus ut arſus ſenſibilis mundus ſit: ut in ſapientia dei legat quicquid moluerit. Erit tunc celo ſcribaf sic liber: i quo utiq; deinceps legre habeat neceſſe: qm̄ erit oī ſenſibilis dei: & quæadmodum creature ſcelicet & creatura mundi iam non per ſpeculum & in enigmatis ſed facia faciem deum uidebit: & ſapientia eius ad liquido cōfemplabitur in ſeipſa. Interim uero corpus habet humana aia: uelut quod uochicula creature, ut ad cognitionem creatoris auſurgat cu contra longè beatius pfectius angelicana in tuta in creatorē notitia habeat creature: ad quā nimirū excellentia licet ad modicū partu ſuſſe uideat illa blaſata: q collectu ſub uno ſolis radio mundū uniuersum conſpectu: de qua miraculo br̄us papa Gregorii in libro dialegorū ſcribens. Vident, inquit, creator angusta eſt oī creature. Felices p̄inde quiſatā ex adipe frumenti, nec op̄habet ſuggerere mel de petra: oleumq; de faxo durifimo: quidelicit nuſſibilita deo nō ſuſſib; libis rimando perquirit ſed in ſc̄pſis ad liquido intellectu confiſcipit. Veri ut iam diuimus angelicis ſc̄lificatis illud etiā fragilitatis humana. Que ramus igitur per ea facta q ſaſta ſin intellexit nuſſibilitu dei: q ſi in ceteris creaturis intellectu ſc̄pſit aia: neceſſe eſt ut longe amplius ſcopiſt & intelligat multo ſubtilius in ea creature q ſacta eſt ad imaginem creatoris: hoc eſt in ſeipſa. Null⁹ deo uincitor grad⁹ inter oī ſub foli habitat creature quam aia humana: ut merito ppheta dicat ad ipſum. Beatus uir cui⁹ eſt auxiliu ab te: ascensiones in corde ſuo diſpoſuit. Et post pauca. Ibi ut inquit, de uitrite in uitrite: uidebis deus eorum in ſion. Pro preterea inceſtante hortamur: uos frēs ut ambuleatis uias cordis: & ſit aia uerſta in manibus ueſtris ſemp: ut audiatis quid loquuntur in uobis deus: qm̄ loqueretur pacem. Quis loqueſt pace: Vt in plebe ſuā & in ſanctis ſuos. Quia eft plebs: aut qui ſunt sancti. Ipſi nimirū qui conuertitur ad cor. Vnde & ſequit⁹: in eos qui conuertunt ad cor. D Nos tamen in his uerbis tria ſollemnis intelligere homini genera, quibus ſolus deus loquitur pacem ſicut & prophe-

Psal. 83. Vbi ſup̄ ſolit habitat creaturas quam aia humana: ut merito ppheta dicat ad ipſum. Beatus uir cui⁹ eſt auxiliu ab te: ascensiones in corde ſuo diſpoſuit. Et post pauca. Ibi ut inquit, de uitrite in uitrite: uidebis deus eorum in ſion. Pro preterea inceſtante hortamur: uos frēs ut ambuleatis uias cordis: & ſit aia uerſta in manibus ueſtris ſemp: ut audiatis quid loquuntur in uobis deus: qm̄ loqueretur pacem. Quis loqueſt pace: Vt in plebe ſuā & in ſanctis ſuos. Quia eft plebs: aut qui ſunt sancti. Ipſi nimirū qui conuertitur ad cor. Vnde & ſequit⁹: in eos qui conuertunt ad cor. D Nos tamen in his uerbis tria ſollemnis intelligere homini genera, quibus ſolus deus loquitur pacem ſicut & prophe-

Eze. 14. Tres tamen priueſt faluandos. Noc, Danielis, & Iob: cōtrario quidem ordine: fed eſco ſordines exprimes continentu ſc̄lificet platorumq; & cōiugatorum: ſi ramē continentes a carnali bus ineliebris; ad ea que cordis ſunt: id eſt, ad ſpiritualiter defideria conuertatur. Vnde & Daniel uir deſideriorum ab angelo nominatur. Et plati prodeſte magis ſtudeat quam pēſe: qm̄ ipſos maxime decet ſtudium: in deinde & in palmo ſancti ſpecialiter appetiuntur. Et cōſugati mandata non transgredantur: ut merito plebs do mini & oues paſture eius debeat nominari. Imo uero & in uofis ipſis: qm̄ inde eft nobis amplior ſollicitudo: tres ſitos ordines aſſignare ſolemnis; plebe ſuēdū intelligētes officiales fratres: & quai popularibus negotiis occupatūt. At uero q̄ conuertuntur ad cor: ipſi ſunt claustrales: quos nulla impedit occupatio: ſed liberū uacat: uideat qm̄ ſuauis eft dñs. Super utrius partem de loquitur pacem: qm̄ ſed ad qd̄ tendunt: licet non eadē uia. Er platerior ſoucundum cu cythara: nec minus ſoucundus eft ſonus cythara: quam platerior: ſed hec ab inferioribus reddat ſonu: illud a superioribus. Veritatem optima partē elegit Maria, licet nō minoris forteſe meriti ſit apud deum humilis conuerſator. Marta: ſed de electio ne Naria laudatur: qm̄ illa quidē omniſe (qd̄ ad nos ſperat) eligeāda: hac uero ſi inungit uir patienter eft tollerā-

Iam h̄terponit ſup ſtō ſuos: ad platos p̄tinet: qbus nimirū utraq; uitri aſſeſſaſt. Et ipſoſt eft utriſq; puidere & copulari ſibi partes eſt d̄uoſſe uenientes: qm̄ angularis lapidis (qui eft xps ſelus) uicari confiſtitur ſunt. Nec dubius quin lōge per culu ſeru: ex aeris coru ſit amniſtratio. Tamen ſi bene amniſtrata aerius gradū ſi bī acq;uit, & maioriter abundatia & ſuperfluenſe mēlūrā accipient pacis: ut de eis merito dicatur. Qm̄ ſup ſtō ſo: cē loquatur deus. An uero dubitet qu: qm̄ dixerit ſtō ſo: **Audiat Eſaias. Vos, inquit, fanthi dñi vocabimini miniftri Eſaias. 6** de noſtri. Propofuſa exempli aliquod dare quemadmo diu ex ſu ipſis conuideratione ad ſpiritualiter intelligētiā affligere humanus debeat animus: ſed neceſſe eft in diem alterum & sermonem alterum diſſere.

De uita & quinq; ſenſibus animæ. **Sermo. B**

M Agna eft diu nobis charifimi: & nimirū inexcufabilis negligētia, q cogitatio m̄b̄ octoſi uacates rēpus amittimus: qbus nimirū nec penetrat nubes: nec maria trāſſetā, ut ſalubres inueniam⁹ cogitatio: ſed p̄ceſſet (ut ait Moyses) uerbi ſuā in ore noſtri & i corde noſtri, & inſtituit ſi p̄tū ſogitationū occaſiones: & ſeminaria poſſimus inuenire. Deniq; ſi tā ineruditā & negligētia fuerit alia: nec interiora ſuā ſufficiat pſcrutari: at fed ea q ſorū agit pala & manifeſte: & in ſpiſis quoq; ſi diligētē q ſeruit inuenit ſapientia. Ecce enī ſcriptū eft ad occaſionē ſapiēti, & ſapientiā erit: conſidera dñia qd impedit tuo: & inuenies ſine dubio & uita ei ſenſuē miniftris: & uita, qd̄ in toto corpore inuenies uniformē. Verbi ḡia. Neq; em alter uiuſt ouibus quānū artculū. Sensem uerū nō ita. Quare ergo ut ibi quoq; aia tua q ſi ſin dubio deus tu⁹ ſimilis largiaſ. Neq; em uiuere dicēda eft aia q ūeritatis nō habet cognitionē: ſed adhuc mortua eft in ſemelita quæadmodū & ea ſine ſenſuē neceſſu habet dilectionē. C Eſt ergo aia uita ueritas: ſenſus charitas. Nec mireris q ſi interdu ſi impiorum notitia habent ſeruatis: q ſi exp̄teſ ſum charitatis: qm̄ & in corporibus nō nullis uita reperis ſine ſenſu: ſunt arbores exteriores ſimilia: Aia q ſi deſaiſatio nō aia: quæadmodū & aia iniquo ſuera ſeruatis habet notitia naturali ſōne: q ſi interdu adiuuat aia ḡia: cu nullatenus ſane ē amittere ab ea. In his autē quib; & cognitionē ueritatis & dilectionē anima ſpiritualis in funditū: nō exteriori quo libet mō: ſed tanquā anima ipſo ſuā cui adhæretes unius ſpiritus hūt cui caſis hiſ iniquā in diuſa eft cognitione ſeruatis. fm qd̄ eft ſit de uita corporis. Eadē enī cognitione & minima & maxima cōprehēdiſ. D Por̄r dilectionē quidē ſi diligētenter adiuuat: uaria & fortalitas ſecundū quinq; ſenſus corporis quinq; per titum poteris inuenire. Et enim amor plus quo parentes diligimus: eft amor ſociūtū quo ſocios diligimus: eft & erga oī hoies amor ſuū: erga inimicos amor uolētus: erga dei ſanctos ſue deuotus. In his omnibus ſi diligētenter attendiſ propriū erga ſingulos: & omnino diuſum ab alijs modum inuenies. Deniq; ſi conſiderate curioſius delectatiō ſi ſimerto forſtis uidebitur primus: id eft p tentum amor ratiū ſouenire: eft h̄c ſenſus ſola proxima & corpori ſuncta perciptiat: quemadmodum amor ille nullis exhibetur niſi proximis carnis noſtra. Sed nec illud quidē diſcrepat a ratione ſimilitudinē: q ſi ſolus eſt ſenſib; p corpus diuſum uniuersum: quoniam & amor illi naturalis eft omni carniade ut ipſa animalia bruta, & diligat ſeſtis ſuos & diligat ſeru: ab eis. Amor quoq; ſo cialis uideat licet quam proprieſtate dicatur ſuauum conuenerit: ob maiorem profecto dulcedēm: & qm̄ h̄c ſenſus ſolus eft quo magis ſeget humana uita. Nec uideo qua ratione uiuere dicēdunt eft ſaltem hac coi ſuā: qui non eos diligēt inter quos uiuſt. Amor autē generalis quo uidebitur oī hoies quidē: odoratus habet ſimilitudinem in eo utiq; quidē h̄c ſenſus ſuā remotoria perciptiat: & q ſo in toto carnali delectationis exp̄ter.

DE BAPTISMO DVPLICI SERMO.

beat quo diffusiorē. Auditus autē multomagis remotio-
ra capit; nec inter homines ab amate quisque remortio est
quam nō amas. Deniq; cū in ceteris sensib; nonnulla car-
nis ipsi⁹ oblectatio sit; & magis ad carnē p̄tinere uideant
auditus penē rotus ex̄ a carne; & ei deflectionē nō imme-
rito cōuenit uidefcūtis tota causa obdetia est quā
pertinet ad auditū fatīcūtis est; cū ceterarū unde dī-
ximus deflectionē, nonnulla à carne sumatur occasio. Porrò
uisus quidem in eo sibi uideant amoris diuinū similitud-
inem; q; ceteris oibus excellētior & singularis cuiusdam
nature; p̄ficiat quoq; ceteris inuenit, & differunt
multo remortio. Deniq; odoratus qd; & auditus uiden-
tur utiq; remota sentire; sed ad se magis, q; sentiat, acē
creduntur attrahere. Visus autē nō ita sed magis ipse exi-
re uideat & ad remota p̄cedere. Sic & in deflectionib; est.
Quodammodo enim attrahim⁹ p̄ximos, quos tanquam
nosipos dīstigimus. Attrahimus & intīmos quos ad hoc
dīligimus ut hinc & tūp; sicūt nos; id est ut sint amici. Deūl
nō si ut dignūt; est; tota iurite; tota aia; toto cor dīli-
gimus; p̄f; magis in eū p̄ergimus: & tota festinatione in
eū qui ineffabili super nos est properamus. C. Iā terō
& id manifestū est; qm̄ in corporis sensib; usus quidem
ceteris oibus; auditus relquā tripli signor; odoratusq;
& gustu⁹ & tactu⁹; & si non utilitate; dignitati tū superare ut
detur; & gustu⁹ tactu⁹ superexcellere; qd; manifestat etiam
dispositio ipsa membrorū. Oculis siquidē in summitate
locatis; aures in inferiores eile quis noscet? Sic & aurib; na-
res; & fauces naribus; ipsi⁹ quoq; fauces manus pariter
& reliquā corporis partes; ad quas p̄tinet tactus; subesse
manifestū est. Secundū ergo humā modū & in sensib; aia
cōsiderare licet alterū alterū dignitorē; qd; quā facie sam
potestis aduocare, breuitatis causa p̄tereo. Illud qd; uir
in filios diligētis; cōsiderandū relinqit; qd; quēd
modū artus corporis cadere necesse est quādū deferit eos
aia vegetare; sic & eas, quas diximus affectiōes, que sunt
uelū qd; aia mesbra; sine aia ipsius aia (q; deus est) cade-
re oīo necesse est; quatenus uidefcūtis aut ex toto non dīli-
gat qd; diligēndū est; aut nō diligat; ad qd; debet uel quō
debet. Sūt enī q; parētes carnaliter tñ diligat; & ipsi⁹
cōsistent dīo cū beneficētis. Sed hīmōlū dīficio, aut oīo
nocāda dīficio nō est; aut caducia ē; aut decidēs i terrena,
est; tantum ipse ap̄ter reuatu; consentire recuset. Deniq;
prīmos parentes non uiris aut leos; sed potius serpēs calli-
dor utiq; non fortior ceteris aiantibus supplātauit; nec
mulierem uir; sed mulier uirū. Script̄s Ó Eua decepit te; de
cepit prosc̄ptō nō impulit aut cogit. Multer tibi Ó Ada de
ligno dedit; sed offrendo utiq; non uolentia inferen-
do. Nec em̄ potestat illius fed tua facti est uoluntate; ut
eis uoci plus obdetis quādū diuinā. Ceterum si ille si-
bi nō praeauit ignarus; nos salte nō nobis tot exēp̄is p̄mo-
nītī caueamus. Imo uero qd; periclitari fūsum & nos mis-
serabiliter in hac parte; decatero iam remediu⁹ aliḡt; tan-
tis prouideat mēlis foliēt studeamus. Quādū em̄ fortis
ille armatus; quē fortior superuenies alligat; atrui fluid
olim suū ualuit uolentia aliqua obtinere. Sed uacuū sibi
quoq; insip̄ter exp̄stū domīciliū reperit; & cū ualīs le-
ste ne habuitur nō fortiorib; ingredies, nō trūces; le-
ste ne habuitur. Quis uero illū adūstus nīsi pp̄fia uoluntas
Ipsa est qd; in p̄tate renebrari denuo regit; nos iterū sub-
dicit mortis implo. Venīt enī Iefu cītā nīc. Iefu bone cīj;
ce iterū fortiter, quē nos insip̄ter adūstus. Tūc cīm̄ ne
re liberū erimus; cītā nīc, si nos liberaueris. Irritū fecim̄
fodus p̄mītib; peccatumus dīfatae & operib; cīj;
obligantes denuo nosmetip̄f;os; iugo iniquitatū colla ul-
tronia submittentes & subīcientes nos misere seruitur.
Itaq; fratres mei rebaptizati nos cōcūtis secundū fodus
inītē necesse est; tops est professione secanda; nec tam fū-
sūt abrenunciare diabolo & opbus eius; mīdo pariter
ab renunciandū est & proprie uoluntati. Ille cīf seductus ille
tradidit nos. In priori nīmītū baptistmate; qm̄ nīshī nobis
ad huc uoluitas nīra nocuerat, satīs fuerat abrenunciare dia-
bolo; cu⁹ p̄fectu ūdu p̄tīm̄ pariter & mors per unū in
gredies; in oīes hoīes p̄trāsūt. Ceterū postquā mīdi fal-
lites illecebras & inīdūtate pp̄fia uoluntatis manifeste
fūsum experti; de cetero tñ in leō (ut ita dixerim̄) cōuer-
sīōis nīcē baptistmate merito profūs & nō ad insip̄tentia
nobis; no refarcire tātūm̄ fodus p̄mītib; sed etiā robora-
re sollicitū; p̄f; qd; qd; affectib; pariter abrenunciām̄. Stude-
m̄ p̄inde dīficiūtū; immaculatos nos ab hoc sculo cu
fodit; sc̄tēs; qm̄ religiū mīda & immaculata corā deo
hac dīficio. Cauecam⁹ autē pp̄fia uoluntate tāquā à uerā p̄f
simā & neq; simā, & qd; sola dīficio dānare possit aias mīras.

Sed dupliciti baptismo, & de relinquenda propria uoluntate. **Sermo.**

Sicut fratres firmissime eum tenetis catholica
ueritatem q[uo]d baptizante abrenuntiantes
diabolo pater caelestis adoptet; & in regnum filii
claritatis sua de potestate trasferat tenebrarum.
Nimirum ipa est ista prima quia ueritatem p[ro]ferre ministros
paternos subiectos; non oris petitionem; non desiderium
cordis expectantia; sed ipsi intellectu p[re]uenientis in beatitudine
nib[us] dulcedinem. Quotquot enim baptizati sum in Christo
Iesu; xpm induimur. De quo & aliis clamat teles & ipse fa-
delits; q[uo]d quotquot receptorum est; dedit ei potestatis filios
debet. Nec uero manus cavit in finia potestas; quia n[on]
mirum certi sumus contumio & nos; qui nec mors neg-
uimus; nec uitiosi; nec agelos; nec altitudinem profumis;
d[icit] poteris nos separare a charitate dei; que est in Christo
Iesu. Sed attende quanta enumerauit ap[osto]ls; eius enim
uerba sunt: minime tri abicieatis; nec in p[ro]fici. Nimirum haec
est libertas qua Christus nos liberauit; ut nulla penitentia crea-
tura auellere nos; aut uim facere possit. Solida defensio
possumus propria voluntate abstracti & illestita a p[ri]oria co-
cupiscencia. Preter hanc enim nihil est q[uo]d timeamur. Denique
donec voluntatis usus & facultate deliberanter renatus
quisque recipiat a charitate dei separari omnino non potest.
Secundum interim degit sub protectione & aduocacione dei
dei sui; non est quod ueretur ex omnibus. At ubi s[an]cti de
scretiis annos ingredens redditur sibi; ceteroru utique
uolentiam nec tunc quidem formidare necesse est; sed ab
ea que dormit in sinu caueat propria scilicet uoluntate.
Erit forte peccatum in foribus; sed appetitus eius sub eo

Et inuenies in terris ueritatem tuam & in eternu
no peccabis. Recole ep[ist]ola fratrem de
dia; memorare nouissima tua. Hec p[ro]du-
re adducit ista dolor[is] ingerunt: illa metu
incuriunt. Cogite unde ueneris & erube-
sc[er]e; ubi sis & ingemisse; quia nadas cotre
miserice. Vide ne adicias a diuine ignorare; ne forte sup te
uimat terribilis illa combinatio; quia p[ro]fusa intonacatio. Si
ignoras te & pulchra inter mulieres; egredere & abi post
greges socialia tuor[um]. Primo siq[ue] cui honor estebis & ho-
non intellexisti; unde coparatus es sumetis insipientibus
& similis factus es illis. Ia si nec uxatio intellectu dederit
anditut[us]; tamen potest greges abis; illi nihil mal[us] sentientibus;
malis expositu[m] uniuersitatis. Agno[n]ce ergo primordia tua; &
erubesc[er]e comparatu te esse sumetis; memorare nouissima
tua & time ne abeas etiam post sumtuam. Erubesc[er]e in qua q[uo]d p[ro]p[ter]a
cofortio angelorum; cofortu fortis es pecorū; no[m]i[n]e in
necessitatibus corporis; sed etiam in afflictibus cordis. Cu[m]
metis partis cibū terra; quia panē angelicū panefactidi
sti caelestis. Non solū aut[em]; sed etiam q[uo]d peris est in recto cor
pore curva est aia. Et in corpe manet huius aie filiato
in aia uero bestialia similitudine mutata est similitudo dei.
An no[m]i[n]e confunderis sursum caput habere q[uo]d sursum cor non
habes corpore refusa stare; quia corde repis in terra. An
no[m]i[n]e reperi est in terra; carne sapere; carnalia desiderare; car-
nalia querere. Veritatis q[uo]d ad imaginē & similitudinem dei
creatus es; si perdidisti similitudinem; similis factus sumen-
tis; sed in imagine pertransisti. Ergo si in sublimi posis no[m]o
intellexisti q[uo]d limus estis; molis in fixus in limo profundis
longe

DE TRIPLOMI MISERICORDIA SERMO

ignorare; quia **imago dei es;** & erubescere per regnā ē si sup
duxeris similitudinē. **Memor nobilitatis tute;** pudeat te-
tate defectionis. Ne ignores pulchritudinem tuārū de for-
ditate amplius cōfunderis. Hęc est fuxia Salomonē cōfu-
sio adducens gloriā; quā tanta gloria cēcidisse cōfunderis.
Ite, fuit enim cōfusio, non cōfusione.

De tríplici misericordia & quatuor miserationibus. Sermo.

sticis dñm sabaoth. Hinc defecisti te ipsum in has interiores tenes: unde ad extiores quoq; & palpabiles tenebras cieciens dñs eris aliquid non in caue. Ab ista in qua gloria filiorum dei depositu temetipsum: a facie illa & dulcissima patris: ab horto uoluptatibus exilium te fecisti. Ecce unde uocistis nosque quo deuenientis. In locum utique illi etiamis. Si quidem uita tua inferno appropinquauit. Quid enim hic, nisi labor & dolor, & afflictio spiritus? Sed nunc ita contigit tibi: ac si puer in carcere natus: fit & in carcere sit nutritus: & quia nūquā uiderit lucem: miraretur super tristitia & anxietate matris sue. Illa enim sit unde dolet: & quia nouit bona: granaria sunt ei mala: & recordatione pacis amaritudine eius amarissima est. Tibi magna bona uideatur minor mala. & pro maioriis eorum copidibus quibus affectus es: minores annulos requiem putas. Comedere appetis: quia fames te cruciat. Utrumque labor est: sed quia famis grauior magis, comedere necis est labore. Deniq; postquam fames depulsa fuerit: si non grauius ducis comedere quam esfure. Sic se habet uenter sub sole, ut nū hil sit in eis uerè secundum dñm: sed uno semper trahit ut hunc homo ad aliam: solusq; uiscitudo reuelatur utrumque: ac si profiliat ab aqua in ignem: & inde rursus in aqua resiliat: utpote qui necrustr ferri posset. Ois siquidē laboris remediuū alterius laboris iniuit est. Nemo in hoc seculo ne quā quod mult habere potest: q̄niquā nec iustitia satiat, nec uoluptuosa uoluptate nec curiositate curiosus: nec ambitiosus mani gloria. Ecce unde dolas: q̄ in nō dum insensibilis factus es. Ecce unde dolas q̄ in exitio positus es: in deserto mortalis: & in tenebris ambulas & in luce bricio: & in fudore uultus tuus uescens pane tuo. An non in amaritudine moratur oculus tuus quoties sita confidat: & plorat pariter cum propheta: heu mihi quā incolutus meus prolongatus es! Habes tam primordia: habes etiam media: sed nouissima que sunt? Nam de cīs dicitur: quōd coruī memori non peccabis. Ipsi sunt mors, fūdiū, gēhemā. Quid horribilis morte: qūd fūdīcio terribilis? Nam gehenna nihil potest tolerabilis cogitari. Quid metuet si quis ad ipsa non trepidat: non expatet: non timore cōcūtatur. O homo si pudorem perdidas at nobilem creaturam pertinentem: si dolorem nō sentias: timetis, quod est etiam carnalium: ut timor nō omittas: quoniam ille est etiam fumentorum. Oneramus asinum & fatigamus in laboribus plurimis: & nō curat: q̄ asinus est. At si in ignem impellere: si in focum precipita re uelis caueri: quā potest quā uita diligit & morte timet. An nō tibi ergo iustitia uictur, ut quin modo tumētis insensibilis fuerit: post uictus ipsa cōfēllat abire: & in tormentis poenitū locū tenet a posteriorē? Time ergo hōq; in morte perparūdū es a bonis oibus hui corporis: & tam dulce carnis & aīs uinculū, amarissimo secundum diu uortio erit. Time q̄ in terribili fūdīcio ei presentandū es: in cuius manus horrendū est incidere: & eo examinante quem nihil latet siquidē inuenta fuerit te iniquitas: alienandū ab iniuritate quietis & glorie: & legegrandus à numero beatorum. Tme q̄ in gehena cruciatus aeternis & immensis expoundes es: in sorte diabolū & an geloruī eius in igne eterno: q̄ prepat es cīs. Hic ergo timor inuitum sapientiae dictur: non pudor: non dolor: q̄a neuter corū sic inuitat ad sapientiam: neuter tāta habet efficiaciam. Unde est q̄ nō dicitur memorare primordia aut medīa sed nouissima: & non peccabis. Validior enim est & uehementior spūs timoris ad refidūm peccato: quam pudor & dolor: quia pudor de multitudine & dolor de qua licet uetus mundi conflatione caput solutum: timor

DE SEPTEM DONIS SPIRITUSSANCTI, SERMO.

De septem donis Sp̄iritus sancti contra septem
uitia. **Sermo.**

Sermon. Aplicta unicus malitia: dū satanā cōterit deſ uitus & dei ſapientia Chriſt. Attingit ergo aſ ne uſc ad fine fortiter: in celo qđ deſcēdit dolo berbi: in mundo ſuperando malignūm iſerno ſpoſiato auarū. Et diſpoſute oī ſua uſter, in celo ſtates in gelos conſirmādo: in mundo uenitudo redimūdo: in inferno capitū ſuperato. Aut ſi melius placet accipiam: hoc modo. D Ordinata procedit acie: aduerſus ſeptem p̄tī grad⁹ ſpiſ ſeptiformis. Et prim⁹ cōtra negligētiā timor exurgit: nimirū ſpiſ eſt quo coocūt aia: diſcurſiū cōſciētia exūſi ſopor latiali: incutitur foliſcito. Deniqđ timet diſi mīſi negl̄it: ſed neſer oī ſo opera ſia. Ceterū ut gra uior fit coſtīt̄: Iquāna ſquāmā ſumig: & comitatiā ſunt in huāno corde negligētiā ſui & curioſitas extero. Tr̄plex em ut at ſapiē in comōdū erit de domo inhabitan te, ſumus ſtilicidū, mala uxor. Qñ uero h̄ec decretū ne gl̄egit: Propria quidē qui ne gl̄egit, ſum nō abigit: uxo re ne corrigit: tecū nō reficit. Fūnit peccata: nūllo miſte ſtudio, nulli laſhymariū uindis extincta: & ſum ſille teter rim⁹ & intolerabiliſ. Maligna uolitatis ipso neglegetū quo tidie deteſor ſemeiſpa. Stilit ſupni iudicis indignatio, ex defectu utiq̄ charitatib⁹: q̄ ſola operit multitudine p̄tōrum. Egregiā ūlq̄ foras neceſſe eſt: & curioſitas extero rā cōſiderat q̄ ſic interna deſpicit: p̄terea nō reficit: p̄ien tia nō impicit: futura nō p̄ſpiciit. Evidētē profnde curio ſati pietas adulterat: & quē illa à corde euocat: ſita re uocat. Nimirū pietas illa eſt cult⁹: def̄ & in corde colitur: q̄ in corde cognoscit habitare. Parit aut curioſitas expre ſientia mali ut facit qui per multa uagatur offendat: faci le cadat in laqueū: facile inueniat quod p̄uicioſe deleſet. Conſiglit ſane aduerſus hanc ſcīentia ſpiſ: docēs eligere bonū: reprobare malū: docens qđ pernicioſum ſit que expediat experti. Veruntamen in multis iam in occupa ſcīentia experientia traſiſit uideſ. Habet ergo bos grad⁹ in Dīna filia Iacob, quā nimirū ad uideūm alſenigmas mulieres egrefas. Emor fil⁹? Sichem rauiffe, corrupſiſ ſe ac deinde blaſph̄ia delinifce legiſita ut illi⁹ anima aia eiū adhaſerit. Dico autē in conſciētia: & ut p̄pheta meminit in affectu cordis traſiſe hoīem: q̄ legem ſpreuit: honestate abieci: ualeſeſt pudori: timore autē dñi peni truſtatiſt: ſolo uochi appetit: lequitor cōcupiſcentia foli ſola foli uoluptate: & eſt apud eū pro ſono uolumi na. Coitā hanc cīg cōcupiſcentiam malū dimicat fortitu do: meq̄cēm illa famiſi in manu forti liberatio eſt. Indi cat fibi homo ſeūmā: corporu caſtigē & ſubſiciat feruūt: ne forti ſam de radice colubri egrediat regulus: de cō cupiſcentia conſuetudo. Quemadmodum enim miſera ni mūm & miſerabilis humana fragilitas: ſine prūtū con ſciētia aut impetu diſideri ſolū conſuetudine ipſa ad illūc trahat, utnā omnibus licet ignorare. Nimirū paccati facies ſeruūt eſt peccati: ſeruūt planē diabolū ad praua queq̄ p̄p̄ducit ſequens: à quo nimirū captiuus tenetur ad ipſuſ uoluntate. Eſt autē coſuetudo hęc grauiſ quadam & permicoſa carthēa: ſoluent utiq̄ facili ſuā ſum ritependa, ut hęc maxime uulgare illud prouerbium uideſ ſuſpari: induſtria uoluntati potior: ut quē ad modum uis ut repellit: & feruore ſpirituſ ſeruor ex tinguat diſideriorum: ut malignū artem arte deludat: & conſuetudiū conſilium apponat: ſoquin ſi forti uo lentiam querat: & caſtigationem corporis ſperas conſu diuini p̄rualere: timendū omnino eſt in ſit pernicioſis labor: & prius ipſa uoluntati deficit quā ſoluita con ſciētia: p̄fertim q̄ altera quāda natura ſit ipſa con ſuetudo. Necclariſ ſuāq̄ eſt conſilium uel ab ipſo magni cōſiliū angelū ministratum: ut ab hoīe aliquo ſpirituali qui cogitationes satanæ ſpiritualiſ ſe remedia non igno ret. Subtrahēta nobis occaſio eſt: & opportunitas fugie da peccati. Legimus fratres ſu eremo, fornicationis ſpiri tu quē p̄cipiam impugnatum: laudabili ſproſu induſtria a p̄ta ab eo injuia quereret. Anxiabā ille confusus uiche metis: ſic in breui oblitus eſt prīſtine tentationis: ut reuenti de ea non ſine ammiratione plūrima reſpōderet. Pa pa uifere non licet & fornicari libet. Sed forte nō dum ueniuit uictoria reſpoſita eſt: quā triumphus manet: cui corona debetur: & contemptus ex conſuetudine prodiſ: quanto liberius tanto desperatus peccans, tota iam concupiſcētia laxat habenas: tota impetu ſertur in precepſ: ſicut ſcripturn eſt. Pecator cum uenit in profundū ma Prou. 18 lorū contemnit. Hunc ergo contemptum neceſſe eſt ut ſi in teſtē impugnat: illuminans tembras cordis: & luē diuina mixa: & copioſe mifereratione infundens. Intel ligentia nepe diuiniſ & altissimiſ rebus attribuenda eſt: quā quidem rō humana nullaten⁹: difficile autē uel fides ipſa cōprehendere poſtitut eſt illud. Vbi abundauit deli Rom. 5. ēti superabundauit & gratia. Iam ſi cōtēpſu perſiſterit: accedere neceſſe eſt & malitia: ut quā p̄t cōſolatione deſperatus miser admittat: & cuī nō eſt pars in bonis, latet uel in malis: latet cuī male fecerit, & exultet in rebus pessi mis. Ex hiſ ergo ſoli hoc remediū eſt ut ſpiſ aduerſus ma liū ſapientia cōgradiat: p̄p̄laq̄ dextera pluerat: que ſuc cumbre oīo nō nouit. Qñ enī liberet qui in habitatio ne descenditni ſpiueſt in bīnditionib⁹ ſupremo dulcediſt: ut clauſu clauſo expellat: & p̄fetitā duldine uel tior ſociūtatis ſpiueſt uincitioſe excludat. Attingit ergo in fine uſc ad fine fortiter ſapientia uictrix: eradicat ſin gula uitia: ſingulac̄ inſerido uitutes. Excitatur ſiquidem negligētiā, ut timoris ſpiſ ſtepleat mentem: abiciſt curioſitas, ut ſuccedat pietas: experientia mali fugac⁹, ap ponit ſciencia. Sic & concupiſcentia p̄vaxiſt fortitude: & conſilium conſuetudinem amputat: & intellectus uigenſ conteptiā amouet: & disparent oīo malicia: ſapientia regnat. Quā quidē triumphantē de cetero misera illa aiam quā pernicioſe negligētiā ſoporauerat: peius exci tauerat curioſitas: attraxerat experientia: tenuerat conci pſcientia: illigerat conſuetudo: & ſtemptu in carcere truferat: malitia fugulauerat: timor fulcitat: pietas blandē demulcerat: ſcientia quid actum ſit indicans: dolor em apponit: quod ſuī eſt: fortitudo erigit: conſilium ſoluit: intellectus educit de carcere: ſapientia mcnſam ponit: reſcoſillat ſeruientem: & falutariſ ſu reparat alimentis.

DE TRIPLOCI GENERE BONORVM. SERMO. 88

Esaie. 2. sapientia, q̄ trahit de occultis. Oēs cā queruntur: oēs cōcū pīscim̄ cam. Sed fructu querit q̄ in lectulo fuō q̄ tristis: neq̄ cā in terra suauiter uiuentū inuenitur. Lectulū est: & ibi gigantē queris? Tūs est: & ibi sp̄eras inuenitur cū qui di uerborū fomp̄ ignorat. Si q̄ritis, int̄ḡ, q̄rite: cōueritimi & uenite. Queris uide: A lectulo tuō de conuertari. A uolūtati? Inquit, tuō auertere. Et si in uolūtati bus mēs non inuenio: ubi, inquis, inuenio sapientias. Vehementer em̄ cā cōfiderat aia mea: nec inueniūstis sufficiet si cōtigerit inueniūstis meūstrā bōnā & confortā & coagitatā & superflētēm ponā in finū meū. Merito qui d̄. Beatus cām̄ bōnā inueniūstis sapientia: & q̄ affluit prudētia. Quere ergo dū inueniūstis pōt̄, & dum ppe sit inuocā il lam. Vis audire quām ppe sit? Prope est uerbum in corde tuo: & in ore tuo: tantum illud rectuō si q̄s̄is corde. Erige cor: surge de lectulo tuo: ut non frustra audias ammonētem sursum habere cor. Sic cā inuenies corde sapientiā: ore affluit prudētia sed affluit non effluere nel cuore te cura. Nimirū mel inueniūstis sapientiā: tantū no multū comedas: ne satiatis euomas illud. Sic comedē ut semp̄ eflūtias. Nā ipā dicit. Quī me adiūct, adiūct eflūtēt. Noli multū reputare q̄ habes: noli satiari euomas: & hoc īp̄m̄ quod uideris habere auferat à te: q̄que qui ante temp̄ q̄re deſtituit. Nīc cām̄ pōt̄ inueniūstis dū prope et lat̄ inq̄s̄tō de uinuocātō cefſātō est. Alteri quoq̄ sicut q̄ mel comedit multū ait: idē Salomonō est ei bo nū: ita q̄ scrutator est maiestatis opprimeāt̄ gloriā. Quid tu Pylate seſorū interrogas dīm̄, ut tibi surreti ait: aut quid sit ueritas? Multū est à tenō dabitur ſtr̄m̄ cani: nec margarita porco. Quere potius fidei gūſſi: latet in telligētē: interim ne requiras. Merito fratres reuerbera ta acie p̄m̄ resiliuit: & respōfum nō uultnēs: egressus est ad iudeos: qui ambulare coepit in magnis uirib⁹ libib⁹ ſuper le feſt ueritas p̄m̄fatu. Quo circa quā Rom. 12. tamus sapientiam in corde: & sapientiā que est ex fide: que admōdū apōſtolus ait. Non plus ſapere quām portet a pere: fed ſapere ad ſobrietatē. Sobria ſiquidē sapientia est in pōnitūdī p̄tōrū p̄territoriū cōtemptri p̄ſentū cōmodorū: in dēſiderio futurōrū p̄m̄iorū. Inueniūstis plāne sapientiam: ſi prioris uite peccata deſleas: ſi huſus ſeculū dēſiderabiliā parupendas: ſi eternā beatitudinē toto deſiderio cōcupiſcas. Inueniūſi lat̄iſtā: ſi tibi horum ſingula ſapientiā prout ſunt: ut hac quidē amara & oīno ſugē darif̄: ſiquidē uelut caduca & tranſitoria contemenda: illa uero ut perfecta bona totis appetenda dēſideris: ſint mo quodā animi ſapori diuidiſ & diſcernas. Atq̄ hac quidē ſobria eft sapientia & uomitū nescit: ubi & timo, ſi frigus ex recordatione peccatorū: & charitatis ſeruor ex appetitu diuinarū promiſiōnū: tepiditatem: amouet cari: qui nū ſunt p̄fumari occupationi ueritatis euō, Pro. 4. nas sapientiā: ne euomaris a ea. Sicut enim beatus hō qui inuenit sapientiam: ſi etiam beatus uir: uel beator ſtā q̄ morabis in sapientia: forrē enim hoc ad afflūtiā ſpectat: ſane in his tribus ore affluit sapientia vel prudētia: ſi ſit in ore confeſſio proprie tūtū: ſi grātia ſum actio & uox laudis: ſi etiā ſermo edificationis. Nimirū corde credit̄ ad iudeſitiam: ore autē confeſſio ſit ad ſalutem: atq̄ in principio quidē ſermonis ſit: accufator eft ſui. Nā in medio magnificare dīm̄: in tertio quoq̄ (ſi caten⁹ affluit sapientia) adificare proximū debet. An uero & in opere afflūdiū ſit sapientia? Eſt maxime. Queramus ergo & in opere tripliſtē aſſuentiam: nam & oīm̄ dictum eft ſa- piente quodam, q̄ sapientia tripliſtē deſcriberetur. Itaq̄ ſi uos melius non habetis: puto ego q̄ ad opus pertinet co pioſe ſatis affluit sapientia: quicūm̄ inter nos conuēter, patiēter, & obedienter cōuerſat: ſit uel ſeculū ſobredētia propriam mortificet uoluntatem: humilis conuētia, carnalem partem & ſecularem amputet uoluntatem: hilat̄is patiētia utramq; ſimil & corporalem ſclūcet & mun- dialem uoluerit ſuauitatem aduersitatem.